

In addition, the prospects for tax reform in Uzbekistan may be associated with further changes in tax law and practice of tax administration. The priority areas include:

- a) reduce the tax burden;
- b) streamlining and reducing tax exemptions;
- c) simplifying and streamlining the structure, mechanisms for calculating and paying taxes.

References:

1. Tanzi V. and Zee H. Fiscal Policy and Long-run Growth. IMF Working Paper N96/119 (Washington D.C). October, 1996.
2. Tax Code of the Republic of Uzbekistan. T. : Adolat, 2015.

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-277-7-5>

THE SUBJECT OF THE ARTICLE: THE IMPACT OF THE WAR BETWEEN UKRAINE AND RUSSIA ON THE ECONOMY OF UZBEKISTAN

Abdusamiyev A.

*Second-year student of the Business Management direction
ISMA Branch of the Higher School of Information Systems Management in Fergana
Fergana, Uzbekistan*

Abduqodirov D.

*Second-year student of the Business Management direction
ISMA Branch of the Higher School of Information Systems Management in Fergana
Fergana, Uzbekistan*

Raxmonov S.

*Second-year student of the Business Management direction
ISMA Branch of the Higher School of Information Systems Management in Fergana
Fergana, Uzbekistan*

Найбільш виражено категорія обов'язку представлена Р. фон Ієрінгом у праці «Ціль в праві». Так, вчений відзначає, що «праву протиставляється обов'язок. Перше виражає, що щось існує для нас, друге, що ми існуємо для іншого». При цьому існування для іншого як сенс обов'язку – це лише один із моментів загальної цілі існування

людини, однак не є тим, що повністю поглинає ціль нашого існування. «Обов'язок проявляється над особистістю зобов'язаного так само, як власність над річчю, як стан пасивної зв'язаності. Все сказане ... можна виразити у таких трьох положеннях: 1) я існую для себе; 2) світ існує для мене ... ; 3) я існую для світу. На них, власне, ґрунтується не тільки весь правовий, але і весь етичний світовий порядок» [1, с. 52–53]. «Все наше життя ... є спільною діяльністю, спрямованою на спільні цілі, при чому кожний, діючи для інших, діє разом з тим і для себе, та навпаки. На такому взаємному співіснуванні ... засноване поняття про суспільство. Людське і суспільне життя – це одне і те ж» [1, с. 70].

Німецький вчений виводить чотири двигуни соціального руху – два нижчі (егоїстичні) і два вищі (моральні). Нижчими двигунами є винагорода та примус, вищими – почуття обов'язку і вільне самовідречення. Що стосується держави і права, то саме ці інститути втілюють собою примус. Держава і право – це «соціальна організація примусу» [1, с. 228]. Державна влада і право слугують формами реалізації завдань держави, обумовлюючи один одного [1, с. 231]. Право постає сукупністю чинних у державі примусових норм. Воно складається із власне норми, а також примусу (державного), що її забезпечує [1, с. 238]. Норма права у цілому має характер повеління, що зобов'язує тих, до кого вона звернена, до дії або утримання від дії. Р. фон Ієрінґ пояснює необхідність примусу в суспільстві двома причинами: по-перше, недостатнє розуміння того, що спільний інтерес є водночас і приватним інтересом індивіда; по-друге, існування злої чи слабкої волі, завдяки якій приватний інтерес домінує над спільним [1, с. 408–409].

У свою чергу, почуття обов'язку визначається як «гармонія особистої волі з вимогами суспільства, вираженими (право) чи невираженими (мораль) у формі закону» [1, с. 76]. Обов'язок являє собою «відношення між особами, що має соціальне призначення, у тому вигляді, як таке призначення розуміється і вимагається суспільством». Вчений додає, що кожен обов'язок не виконується заради нього самого, але має на меті якийсь успіх, що досягається завдяки виконанню обов'язку. З етичного боку, практичне виправдання обов'язку зводиться до блага, яке він має нести. Практичний успіх обов'язку виражається на інших людях, а не на суб'єкті виконання (індивід, сім'я, громада, держава), хоча й може звертатися до самого себе [2, с. 227–228].

У ситуації, коли для підтримання зазначеного відношення використовується зовнішній примус, обов'язки є юридичними, тоді ж, коли зовнішній примус відсутній, обов'язки є моральними [1, с. 347]. «Моральні обов'язки – це такі, що визнаються етичною свідомістю народу, але не законами держави; інакше кажучи: моральна свідомість розуміє призначення людини по відношенню до інших у більш широкому сенсі, ніж той, який може і повинен бути визнаний державою» [1, с. 53]. Відповідно ж до суб'єктів, яким законом адресуються обов'язки, Р. фон Ієрінг поділяє їх на три групи: приватно-цивільні, державні та суспільні. Зокрема, суспільні обов'язки адресовані всім індивідам та мають на меті здійснити суспільне благо і суспільну безпеку. За їх дотриманням слідкує поліція [1, с. 349–350]. Крім цього, вчений наводить особливі форми відносин, виходячи зі специфіки німецької мови. Йдеться про такі: 1) примус (Zwang) – передбачає чий-небудь обов'язок що-небудь допустити; до прикладу, обов'язкова освіта, обов'язок давати свідчення, публікувати матеріали в газеті тощо; 2) повинність, податок, тягар (Last) – першочергово ця форма означала накладення повинностей на особу (індивіда, державу, суспільство) як на власника нерухомого майна; пізніше дещо змістовно трансформувалася (до прикладу, сюди став належати обов'язок общини утримувати школу); 3) обов'язок (Schuld) – у більш вужчому сенсі передбачає приватноправове грошове зобов'язання (борг) між кредитором і боржником, у більш ширшому – застосовується у цілому у сфері зобов'язань для позначення відносин між уповноваженими та зобов'язаними особами; 4) служба, послуга (Dienst) – мова йде про певні дії (у випадку послуг) чи про передачу службової сили в чуже розпорядження (слуга, державна служба, військова служба тощо) [1, с. 350–352].

Р. фон Ієрінг наголошує, що у сфері державно-особистісних відносин не лише влада держави поширюється на індивіда, покладаючи на нього певні обов'язки, але й сама держава повинна надавати окремі послуги (блага). До найсуттєвіших з них вчений відносить: а) зовнішню безпеку; б) право; в) публічні установи і заклади. Однак забезпечити їх належне існування та функціонування неможливо без взаємності відносин між державою та індивідами. На підтвердження чого, вчений наводить такі пояснення: а) у будь-якому разі зовнішня безпека потребує «найбільшої частини особистих і економічних народних сил» (військова повинність, податки); при цьому жоден народ, який себе таким усвідомлює, не вважатиме надто дорогою ціну, необхідну для отримання цього блага; б) через право

забезпечується охорона всередині держави; але тут, навпаки, правова охорона, попри її безцінне значення для індивіда, обходиться для народу занадто «дешево», адже основну (дорогу) ціну за неї колись заплатили пращури, нащадки ж покривають тільки витрати на її утримання; в) держава створює і підтримує в інтересах суспільства публічні установи і заклади (університети, бібліотеки, музеї тощо); проте одночасно на індивідів покладається сплата податків на їх утримання [1, с. 401–403].

Таким чином, відповідно до праці Р. фон Ієрінга «Ціль в праві» обов'язок – це свого роду зобов'язане існування для іншого, що має нести благо окремому індивіду чи суспільству в цілому. Почуття обов'язку німецький вчений визначає як один із вищих двигунів соціального руху; здійснює розподіл обов'язків на юридичні й моральні (в залежності від наявності/відсутності зовнішнього примусу, фіксації у законах), а також на приватні, суспільні й державні. Окрім цього, він наводить особливі форми зобов'язуючих відносин, виходячи зі специфіки німецької мови, зокрема: 1) примус (Zwang); 2) повинність, податок, тягар (Last); 3) обов'язок (Schuld); 4) служба, послуга (Dienst). На особливу увагу, на думку Р. фон Ієрінга, заслуговує і питання необхідності усвідомлення взаємності у відносинах між індивідом та державою. Адже тільки їх симбіоз дозволить забезпечити належне існування та функціонування таких сфер (благ), як зовнішня безпека, право та системи публічних установ і закладів.

Література:

1. Иеринг Р. фон. Цель в праве. Санкт-Петербург: Издание Н.В. Муравьева, 1881. 412 с.
2. Jhering R. von. Der Zweck im Recht. Leipzig, 1886. 723 s.